

Köpebrev från Vallgrund år 1407

[illegible]

Originalen förvaras i Riksarkivet Vasa och ingår i Norra Vallgrunds byarkiv.

Miraklet i Karleby på 1370-talet

regni p^{re}dicti que tunc in regno p^{re}dicto
cum p^{re}dictam montaniam nimis et asperam undis pedibus ambulantes
ad locum p^{re}dictum p^{re}dictum ad ultimas famulas suas p^{re}venirent / quid tunc
venit una vna p^{re}dicta confitecentes / testes sue nobiles omnes d^{omi}nus
Petrus porro ayles de costa p^{ro}chie Wolfson Emper^{is} / Johannes
Petersen de opido Wallabolstad p^{ro}chie Scarlind , cumq^{ue} d^{omi}nus q^{ui}
viderunt eos in vastis undis pedibus incedentes

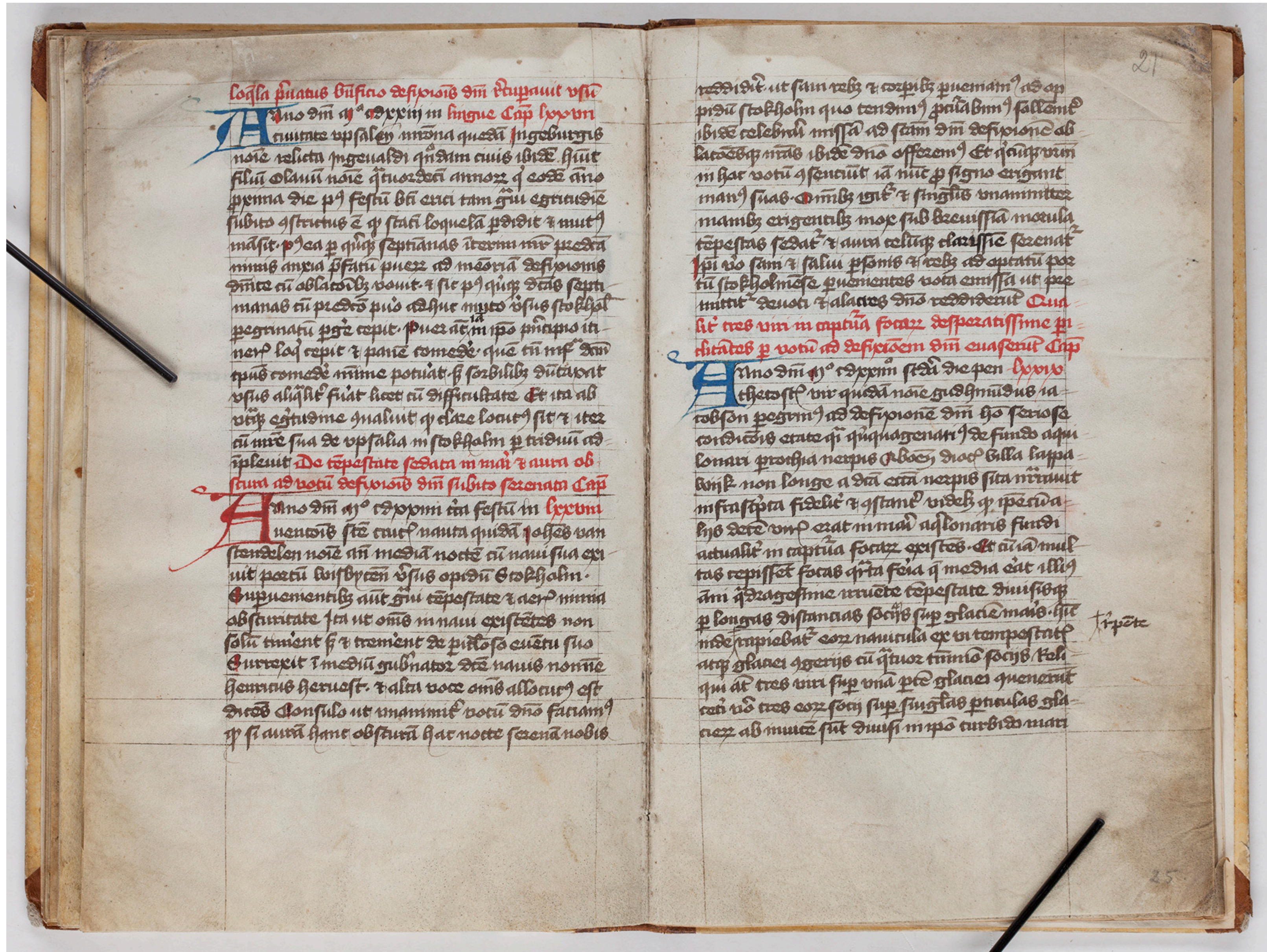
[illegible]

Item nocte precedente diem quo venit ^{de} dñs Br^{de} ossa s^{mo} in v^obas^oni
collocata sunt Petrus de opido ^{vigilo dñi} ~~Brigida~~ prochie haghaby^o ~~haga~~
incorpen^o dicit ab adversario in capite ita valenter ^{ubi erat s^u} ~~p^ou^o~~ q^o fere
tota testa caput sui in frusta confracta est / hic p^o vehementia
dolore ^{ap^o}putas se illico moritur^o p^osuanda dica^o suam Brigidam
venete invocant / Et mox aliquantulum respiramen accipiens

Originalen ingår i den medeltida handskriften A14 i Kungliga biblioteket i Stockholm.
Foto Patrik Granholm.

Mirakelberättelse, säljägare i Närpes år 1424

Sup vagabundi ad varios ventorum impetus to sequenti
nocte iactabant. Mane autem facti tres predicti simul
in una glacie pericula existentes et oculos levantes
viderunt unum de sociis predicti in mari in quodam
alia pericula modo altius levatum ab undis. modo per
longam moram depressum a quatuor eorum tolli. Et tunc
omnes quatuor in finem pervenerunt quorum unus non diu
per moriebatur ex algore. Tunc duo ex reliquis trans-
gressi vultum dixerunt. Tunc nosmetipsi quem iam
videmus an oculos nostros pericula maius quam debet
fieri sepulchrum nostrum de acribus videri nos ignoramus
si salventur an dampnentur. Videntes autem glaciem super
quam sederunt ex maius quatuor sociis nimis im-
munda cum iam non esset nisi per vultus in longitudine
et sepe in latitudine quoniam suspensio videri duas tamquam
palmas amplius desperati sunt. Tunc unus eorum super
duos salis quatuor socios alios duo sic affatus. Non
debemus desperare quia ante aliquot annos ego stolus
meus existens in monasterio nostrorum fratrum audiui pre-
dicare quod quidam submissus siue naufragus per lon-
gam moram steterat in profundo maris sed coram deo
inocente adiutorio dei cum ore non possit per memoriam
digne descriptis saluatus est. Unde et nos per dei
misericordiam salvari poterimus eandem defensionem dimit-
tentes. Sic quod uno die si liberarentur se perigna-
turos ad locum predictum nostrum videri cum oblationibus
salis quod unusquisque eorum per magnam ceteram ibidem
offerre deat. Duo mirantur in pondere. Et sic mi-
rabili et super omnem humanam estimationem cum per septem
dies et totidem noctes sic per mare iactati fuissent

22 NB
nec alibi tunc aspexisset. Tandem octava die
salis quatuor socii sequenti ad quendam litus maris vita
comitum pervenerunt. Tractantes vero de diversis
suis cum incolis ibidem invenerunt quod per quendam mag-
nificam a loco primo pericula super glaciem per illam
septimana usque ad predictam litus fuerant devoluti. Et
hoc mirabili reputabat quod cunctique ita se-
condie viderunt terribiles undas maris et fluctuum
elevari si tamen nequaquam eorum glaciem diluebant
quod nullo modo credidit fuisse finem nisi ex divina pietate
ineffabili fuisset ad vitam spatium reservati. Hec omnia
et singula narans prefatus quatuor socios secum
se glaciem quatuor socios et ad litus pervenientes narravit
unum eorum olafum iacobson. Alium hominem sapientem pro-
cessu autem tempore invenit quod tunc eorum quatuor
qui cum navicula predicta me quatuor socios glaciem maris
evasant navicula ipsam cum omnibus rebus predictam
et vix cum maioribus difficultatibus morte evaserat
corpalem. Et ego fuisse gloriosus quod hoc scilicet satis
notorum me audiuisse narare de palligato nau-
frago submissum et liberato scilicet. Hoc scripto non quoniam
davi eo quod per negligentiam meam testimonium suffi-
ciens minime quoniam. **De gula obstructum et ex bu-**
ficio defensionis domini ipsam. Capitulum lxxx

Eodem anno domini eademque die pentecostes in-
na quedam ad defensionem domini perigina.
noie lucia electa cum quidam gyslomis de se ipsa
manie et fideliter enarrant salis quod ipsa litas
in prochia nos usque dyac in vultu aslaby.
iuravit tantagule obstructum quod per novem

Sägner om biskop
Arvid Kurck och
Storskär 1520-talet

DE DITIONE

§. XI.

De Paroecia Malax.

Meridiem versus confinis est paroeciae Närpës, versus septentrionem contermina est Mustafari, ad orientem adjacet paroeciae Laihela, ad occasum mari. In longitudine à *Ridbäcken* circa paroeciae Närpësensis limites ad insulam *Storskiäret*, mari vicinam, 5. mill. cum $\frac{3}{4}$. numerat, in latitudine 2. mill. efficit, mensurato intervallo, quod limites pagi *Tölby* in Mustafari paroecia & terminos pagi *Petalas* in Närpës intercedit. Paroeciam irrigat amnis, illi homonymus, qui, si latitudinem spectes, spatium 20. orgyj. occupat in iis locis, ubi latissimus est, si longitudinem consideres per 2. mill. procurrit. Tria quasi facit cornua: primum ab euronoto profilit juxta paludem *Ridträsket*, alterum ex *Heligån*, qui orientem respicit, tertium ex *Sarwijoki*, qui ad Leuco-notum vergit. Per varia aquarum praecipitia devolutus amnis, ad thrasciozephyrum tandem mari se infinuat. Est quoque hic sinus, *Söderfierden* dictus, Finnice *Manlächti*, i. e. *Landsfiärd*, unde Sveci huc advenientes, elisa litera *n* & mutata terminatione, *Malax* fecisse videntur. Idem, $\frac{1}{2}$. mill. versus euronotum longitudine, & $\frac{1}{4}$. mill. latitudine comprehendens, *Munsmo* ac *Sundom* a *Solwo* & *Malax* distingvit, & mari juxta *Råören* imminens, isthmum efficit, quo *Sundom* & *Munsmo* cum continente jungitur. Hinc versus thrasciozephyrum in sinum Wasensem fretum excurrit, quod *Munsmoström* appellatur, 12. orgyjas altitudine exhauriens. Circa autumnum incredibilis Olorum multitudo hunc sinum frequentant, quarum fortasse plumae Sacello *Solwo*, in vicinia posito, nomen indidere. Nam pluma Finnice *Sulka* audit, quod in ablativo habet *Sul-wäsa*, unde, mutatis saltem vocalibus, & abjecta terminatione

KORSHOLMENSI.

101

minatione finali, emergit *Solwo*. Lacus inveniuntur sequentes, *Unijärwi*, *Långsjön*, *Storsjön*, qui ceteros vincit magnitudine, *Deerträsket*, *Majorträsket* & *Heikiä*, qui maximam partem prospiciunt meridiem. Horti marini hisce abundant insulis: *Trutören*, qui inter ceteras magnitudine facile princeps est, ac $\frac{1}{4}$. mill. ab euronoto ad thrasciozephyrum in longitudinem extenditur, eodemque à continente sejungitur intervallo: *Trutskiär*, *Bastuskiär*, *Swartgrund*, *Rörören*, *Medeskiär*, *Söder* & *Norr-skiär*, *Storstensgrund*, *Alskiär*, *Långgrund*, *Lång* & *Enskiär*, *Gräs* & *Sillgrund*, *Malskiär*, *Algrund*, *Hög* & *Halören*, *Berggrund*, *Hermakari*, *Olsö*, *Hamnskiär*, *Röketören*, *Stenskiär*, *Kutskinsören*, *Gräs* & *Skafören*, *Bockskiär*, *Granören*, *Håppakare*, *Furukläbb*, *Lieckaslot*, *Grönlande*, *Rönbuskören*, *Turlande*, *Kalfskiär*, *Biörkören*, *Alören*, *Elfsgrund*, *Malaxkubbu* & *Storskiär*. Haec ob illud memorabilis est, quod ibi compareat coemeterium, muro lapideo cinctum, & altitudine dimidium unius orgyjae continens, quod inaugaratum dicitur a quodam Episcopo, eo tempore, quo multi huc olim ad salutem praemetu hostium confugerent ^{a)}. Hae jam enumeratae insulae huc usque nullos habuerunt colonos: quare & loca, piscibus capiendis idonea, nulli hic peculiaria sunt,

N 3

^{a)} Nisi conjectura me fallat, fuit hic ipse Arvidus Kurck, Aboensis dioeceseos Episcopus, qui metu Severini Norby, A:o 1522. per aestatem caedibus & rapinis crudelissime grassantis, primum quidem ad Raumä, inde vero navibus in Ostrobotniam confugiens, d. 22. Julii ejusdem anni solvit ex hortis marinis *Nerpesensibus*, qui *Malaxensibus* cohaerent. Videsis Tegels Hist. Gust. I. p. 33. & 36. nec non Spegels Kyrckio Historia p. 399. Credibile enim videtur, quod securitati suae conducere existimaverit, in hortis marinis versari potius; quam in continente, & praecipue quidem in hac, quae inter insulas, modo enumeratas, a continente remotissima est.